

Sex-forskningen ingen vil betale for

Lyst og begær er nogle af de sex-relaterede forskningsområder, der i 2019 stadigvæk er for kulørte til at få forskningsmidler, lyder det fra to forskere.

Af [Louisa Henchel Vinther](#) - 21. februar

BILLEDE:

Forskning i lyst og begær er nogle af de forskningsområder, ingen helt vil finansiere. Det er stadigvæk for tabubelagt, lyder det fra flere forskere, der påpeger, at andre, mere sygdomsrelaterede sex-områder godt kan finde penge.

“Vi er dem, de andre ikke må lege med,” lyder indledningen til en kendt sang. Og hvis bestemte seksuelle områder kunne tale, ville de nok nynne med på noget lignende.

Det er nemlig stort set umuligt at finde finansiering til forskning i emner som begær, nydelse og lyst – ikke mindst i relation til kvinder og ældre mennesker, lyder det fra forundrede forskere. Taburisering og prioritering af problembaseret forskning får skylden.

Rejsningsproblemer er nemmere at forholde sig til

– Feltet seksualitetsforskning er generelt underbelyst. Dér, hvor der gives penge til sexrelateret forskning, er typisk dér, hvor en sygdom koster samfundet penge, og dér, hvor medicinalbranchen kan tjene store summer, siger Christian Graugaard, læge og sexologiprofessor på Sexologisk Forskningscenter, Aalborg Universitet.

Man kan få forskningsstøtte til eksempelvis mænds dysfunktioner i relation til depression. Men ikke til forskning i kvinders orgasmer.

Spørger man ham, skyldes de manglende midler blandt andet, at forskere og fonde har svært ved at se – eller turde se – seksualiteten som et væsentligt sundheds- og trivselsaspekt for mennesker. Samtidig kæmper man mod det, Christian Graugaard kalder “prestigesygdomme” som hjerte-kar-sygdomme og kræft, der anerkendes som vigtige, mens andre folkesygdomme og trivselsproblemer anses for kedelige.

Forskellen i prioriteter betyder for eksempel, at seksualitet hos ældre og kvinder nedprioriteres, hvorimod forskning i rejsningsproblemer, der kan hive penge hjem til medicinalindustrien, i en årrække nemt har kunnet hive forskningsmidler hjem.

Det billede kan også kønsforsker og lektor på RUC, Christian Groes, nikke genkendende til:

– Man kan få forskningsstøtte til eksempelvis mænds dysfunktioner i relation til depression. Altså problembaseret forskning og forskning koblet til sygdom eller til død. Men ikke til kvinders orgasmer eller forskning i seksualitet som et menneskeligt grundvilkår, siger Christian Groes – måske derfor er der kun lavet en meget lille mængde undersøgelser indenfor lyst, begær og nydelse gennem tiden, tilføjer kønsforskeren.

Selv har han også oplevet problematikken, da han skulle skrive sin ph.d. om erotisk begær, magt og interracialt forhold i det sydlige Afrika, og midlerne glimrede ved deres fravær. Da han ændrede rammen til at handle om HIV-forebyggelse og brug af kondom, var der pludselig penge at hente. Og ved et [nyligt forskningsprojekt om “sugardating”](#) har han oplevet kritiske spørgsmål, fordomme og folk, der ikke anså forskningsområdet som legitimt eller nødvendigt.

Også Christian Graugaard har mærket berøringsangsten i sin egen forskning. Sexologiprofessoren har sammen med overlæge Morten Frisch lanceret [Projekt SEXUS](#) – verdens største sexologiske befolkningsstudie, som undersøger samspillet mellem livsstil, trivsel, sundhed og seksualitet. Han og Morten Frisch har indsamlet unikke befolkningsdata fra 15-89-årige danskere, som de nu mangler midler til at analysere. Pengepungene står ikke just i kø.

Kampen mod tabukulturen

Og faktisk er det ikke kun pengene, det kniber med. Også flere forskere og samfundet som helhed er berøringsangste med området, lyder det:

– Før Projekt SEXUS blev sat i gang, havde vi undersøgt, om de sexrelaterede spørgsmål kunne komme med som led i andre befolkningsundersøgelser, men det var op ad bakke. Andre forskere løb typisk skrigende bort, fordi de var bange for, at det seksuelle aspekt ville ”forurene” deres undersøgelser, siger sexologiprofessor Christian Graugaard.

Det er altså ikke flødeskum på lagkagen eller pornografi – det er faktisk hardcore videnskab, der kan fortælle os noget vigtigt om danskernes sundhed, livsstil og forebyggelse.

Og netop synet på sex og nydelse er præget af et nedarvet kulturelt ubehag, vurderer de to forskere. Selvom meget viden viser, at sex er en vigtig faktor for folkesundheden, og ligestilling og frisind er på alles læber, betragtes sexforskning som useriøst og upassende, hvilket gør det svært at rejse forskningspenge.

– Det, vi interesserer os for, er altså ikke flødeskum på lagkagen eller pornografi – det er faktisk hardcore videnskab, der kan fortælle os noget vigtigt om danskernes sundhed og livsstil, om forebyggelse og om seksualitetens sammenhæng med andre sygdomme, siger Christian Graugaard.

Alligevel møder han ofte forklaringen, at seksualforskning er “nice to”, ikke “need to”, selvom man inden for andre forskningsområder finder mange eksempler på forskning i livskvalitet, ikke kun i livslængder. Sexologiprofessoren er derfor overbevist om, at uvilligheden til at støtte økonomisk blandt andet skyldes kulturelt ubehag, blinde vinkler og sejlivede tabuer. Og det er kønsforsker og lektor, Christian Groes, enig i:

– Der er masser af andre studier, der får støtte, selvom de ikke nødvendigvis gavner en bundlinje. Det her handler om moral og taburisering – om at sex, nydelse og seksuelle subkulturer ses som noget kulørt og ufint, der kun må skrives om i Ekstra Bladet, siger Christian Groes.

Samfundet tror, ifølge ham, at vi er kommet langt med frisind og stort kommercielt fokus på sex. Men seksualitet er stadigvæk et tabu, titlen som sexolog står til fri afbenyttelse, og når vi forskningsmæssigt ikke beskæftiger os ret meget med det, sætter det spor, som kan forstærke tabuet:

– Der opstår et slags to-vejs-tabu, hvor der sjældent tales om sex på hospitaler og hos lægen, fordi lægen venter på, at patienten bringer emnet på banen, imens patienten venter på, at lægen eller det sundhedsfaglige personale bringer emnet på banen.

Sex og sundhed går hånd i hånd

Samtidigt mindskes forståelsen af kroppens fysiske reaktioner og forbindelsen mellem livsstil, sygdom og sexproblemer, hvis vi ikke taler om og undersøger området. Derfor efterspørger Christian Groes handling frem for snak. Han ønsker, at vi i højere grad tager fat i rigtige menneskekroppe og får undersøgt, hvordan kroppen påvirkes ved for eksempel lyst, og hvordan sex og generel sundhed spiller ind på hinanden.

Og netop den forbindelse er noget af det, Projekt SEXUS gerne skal bidrage med. Med projektet regner Christian Graugaard med at vise, hvordan seksualitet både kan være en risikofaktor og en raskhedsfaktor:

– Usikker sex kan for eksempel aflæses negativt i danskernes middellevetid, ligesom et af de tidlige tegn på hjerte-kar-sygdomme og diabetes kan være rejsningsproblemer. Og en usund livsstil kan jo føre til seksuelle udfordringer. Omvendt kan et godt sexliv formentlig styrke mestring og behandlingsmotivation ved kronisk sygdom. Så der *er* klare sammenhænge mellem sex og sundhed, siger Christian Graugaard, der ligesom Christian Groes har hårde odds, når det kommer til at overbevise omverdenen om netop dét.

Nogen skal bryde isen

Og selvom antropologien og psykologien de senere år har taget mere fat på området, og vi siden 1990'erne er blevet mere åbne over for synet på pornografi, er der stadigvæk langt hen til reelle undersøgelser, der kan vise sammenhænge. Derfor er der brug for, at der kommer nogle stærke spillere ind i kampen.

– Jeg ved fra mange kolleger, at det i disse år er svært at skaffe penge til forskning, men det er ikke så meget selve deres forskningsfelt, der betvivles – de får bare at vide, at man jo skal prioritere, men at deres emne er spændende og vigtigt. Inden for sexologisk forskning har man derimod indtryk af, at selve emnet regnes som noget ukvalificeret pjat, siger Christian Graugaard.

Sexologiprofessoren minder os om, at videnskab på ingen måde er objektivt, men styret af, hvad samfundet og kulturen anerkender som vigtigt. Netop derfor vil det sikkert kræve store kræfter at få vendt fokus. Samme melding kommer fra Christian Groes:

– Skal vi rykke ved omverdenens forståelse for sex som noget videnskabeligt, skal nogen gå foran. Det kan være en fond, der starter, profilerede forskere, der går sammen, og solid forankring på institutionerne, siger han.

Og skulle der være en tid for det, kunne det være nu, vurderer kønsforskeren. For tidens globale bevægelser, synet på sex som noget positivt og skabende, legalisering af cannabis og eksempler på forskere, der prøver kræfter med anderledes forskningsområder, kan gøre det lettere at bryde tabuet.

– Men institutionerne er tunge, så det sker jo ikke overnight, og nogen skal turde, lyder det fra Christian Groes.